

Rapport

Datum: 29 december 2008
Rapportnummer: 2008/318

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat een ambtenaar van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond haar tijdens haar staande houding op 15 juni 2007 heeft getutoyeerd en heeft gedreigd met het doorzoeken van haar auto om dan waarschijnlijk wapens en cocaïne te vinden.

Ook klaagt zij erover dat de onafhankelijke klachtencommissie voor de politie Rotterdam-Rijnmond op incorrecte wijze heeft gerapporteerd over de hoorzitting door bepaalde cruciale opmerkingen niet in het verslag op te nemen.

Beoordeling

I. Bevindingen

1. Twee ambtenaren van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond hielden verzoekster op 15 juni 2007 staande wegens het niet hands-free telefoneren terwijl zij in haar auto reed. Betrokken ambtenaar V. vorderde verzoeksters telefoon. Zij weigerde de telefoon af te geven. Daarop deelde V. mee dat als zij haar telefoon niet zou af geven, haar auto zou worden doorzocht. Verzoekster gaf daarop haar telefoon aan V. Zij kreeg een bekeuring.

2. Verzoekster diende op 19 juni 2007 een klacht in bij het politiekorps Rotterdam-Rijnmond. Volgens verzoekster had zij alleen haar telefoon tijdens het filerijden uit haar broekzak gehaald (vanwege plakkerige warmte in haar auto) en had zij de telefoon op de middenconsole neergelegd. V. had haar naar het merk en typenummer van haar mobiele telefoon gevraagd. Zij dacht dat zij niet hoefde mee te werken aan haar eigen veroordeling. Op haar vraag waarom V. deze gegevens nodig had, had hij haar gezegd dat hij zeker wilde weten dat het geen nep toestel was. V. had verder al jijnd en jouend gezegd dat zij het recht hadden haar auto ter plekke volledig binnenste buiten te keren en dat de mogelijkheid er dan heel wel inzat dat zij cocaïne in de kofferbak of zo zouden aantreffen. Dat was volgens hem wel vaker voorgekomen.

Omdat zij al twee uur vertraging had opgelopen bij de Beneluxtunnel en zij er absoluut geen zin in had om ten overstaan van passanten zich met een doorzoeking te laten schofferen, en erger nog, zich te laten criminaliseren, had zij zich onder deze bedreiging laten dwingen om het merk van de telefoon door te geven. Zij voelde zich hierdoor emotioneel aangerand, geïntimideerd, gechanteerd en vooral gecriminaliseerd. Zij was danig overstuur geweest.

3. Op 26 juli 2007 berichtte de chef van het district Waterweg-Noord verzoekster dat zij op 20 juli 2007 met politieambtenaar E. over haar klacht had gesproken. E. had tegen haar gezegd dat de betrokken politieambtenaren hem hadden meegedeeld dat zij zich niet

konden voorstellen dat zij hadden bedreigd met het doorzoeken van haar auto op drugs om zo het merk van haar mobiele telefoon te achterhalen. E. had deze ambtenaren meegedeeld dat als zij zich zo hadden opgesteld jegens verzoekster, dit absoluut ongepast was geweest. E. had ook aangeboden dat verzoekster een gesprek met hem en de betrokken ambtenaren zou kunnen voeren, om uit te kunnen leggen hoe zij de situatie had ervaren, maar zij had aangegeven dat zij dit niet wilde. Omdat zij niet akkoord ging met de afhandeling van de klacht, werd de klacht voorgelegd aan de korpsbeheerder, aldus de districtschef.

4. Op 29 juli 2007 reageerde verzoekster op de brief van districtschef. Volgens verzoekster had V. bedreigd haar auto te onderzoeken naar haar telefoon, terwijl deze gewoon duidelijk zichtbaar op de middenconsole van de auto lag, en dan per ongeluk cocaïne aan te treffen. Hij wist dus van te voren al wat voor drugs hij zou gaan vinden. Deze zou hij er dan zelf tijdens de doorzoeking hebben moeten neerleggen, want er lagen geen drugs in haar auto. Bovendien had hij verteld dat hem dat al eerder was overkomen. Zij was voor haar werk mede verantwoordelijk voor medicatie. Dat zou betekenen dat het "per ongeluk" vinden van drugs het einde van haar carrière en bovendien een strafblad zou betekenen. Daardoor voelde zij zich ernstig geïntimideerd en bedreigd.

Verzoekster had twee gesprekken gevoerd met politieambtenaar E. over haar klacht. In het eerste gesprek had E. haar verteld dat V. het "jijen en jouen" en het verhaal over het (mogelijk) neptoestel al had toegegeven. Na haar toelichting op haar klacht had E. met V. een tweede gesprek gevoerd. In verzoeksters tweede gesprek met E. had hij haar verteld dat V. over de klacht over het dreigement had gereageerd: "ik kan mij niet herinneren dat ik dit dreigement heb gebruikt. Als ik dat wel zou hebben gedaan dan was dit erg dom van mij." Tot slot gaf zij aan dat in de brief van 26 juli 2007 stond dat zij geen gesprek wilde, maar dat toen E. met dat voorstel kwam, haar niet duidelijk was geweest dat E. daar zelf bij aanwezig zou zijn.

5. Op 21 september 2007 vond een hoorzitting plaats bij de klachtencommissie van de politie Rotterdam-Rijnmond.

Op 7 november 2007 gaf de korpsbeheerder een oordeel op de klacht. Hij nam het advies van de klachtencommissie over, dat was gevoegd bij zijn oordeel. Hij onthield zich van een oordeel over de klacht over het tutoyeren en de mededelingen aan verzoekster.

6. Het rapport van de klachtencommissie bevat onder meer de bevindingen op basis van (het eigen klachtencommissie)dossier, het verslag van de hoorzitting en het advies.

A. In de bevindingen is onder meer opgenomen:

1. Ten aanzien van het tutoyeren van verzoekster:

als standpunt van de betrokken politieambtenaren: in de regel spreken zij mensen met u aan en dat dit niet gebeurd is, is in dit geval niet correct geweest;

als standpunt van de districtschef: het aanspreken van mensen in een bekeuringssituatie met jij en jou is absoluut ongepast en dat is ook uitgebreid besproken met de medewerkers. Het uitgangspunt is dat iedereen met u wordt aangesproken.

2. Ten aanzien van het tegen verzoekster zeggen dat, wanneer zij niet de gevraagde gegevens zouden verstrekken, de politieambtenaar het recht had haar auto binnenstebuiten te keren en dat de mogelijkheid er dan inzat dat er cocaïne in de kofferbak zou kunnen worden aangetroffen:

als standpunt van de betrokken politieambtenaren: V. heeft verzoekster uitgelegd dat hij haar had zien bellen en dat zij verplicht was de telefoon af te geven, en verder dat als hij drie keer de telefoon gevorderd had, hij het recht had om de auto te doorzoeken. Hij heeft medegedeeld dat dan alles wat in de auto aangetroffen zou worden aan bijvoorbeeld wapens en drugs in beslag genomen zou worden. Deze laatste opmerking was bedoeld als waarschuwing.

als standpunt van de districtschef: de uitleg als een verzoekster niet meewerkt de auto onderzocht zal worden, is standaard. De toevoeging dat er dan wellicht wapens en/of drugs aangetroffen zouden worden is niet gepast geweest.

B. In het verslag van de hoorzitting is onder meer opgenomen:

Verzoekster gaf aan dat het enige wat zij tijdens de telefoongesprekken met E. had willen horen is: "sorry, dat van die cocaïne had ik niet moeten zeggen." Zij zat in de auto met de telefoon in haar hand bij haar oor, toen zij ineens naast zich hoorde: "Jij, naar rechts, hier NU."

V. deelde mee dat hij had gezien dat verzoekster aan het bellen was met een roze telefoon. Hij begon altijd met: "goedemiddag meneer of mevrouw". Verzoekster had alle medewerking geweigerd. Hij had de telefoon nodig omdat hij verplicht was om te controleren of het geen neptelefoon was. Hij zag de telefoon niet direct in de auto liggen.

Aan het eind van het verslag van de hoorzitting is vermeld dat V. op de vraag van de voorzitter of hij uitsloot dat hij de woorden drugs, cocaïne of iets dergelijks in de mond had genomen, na enig aandringen aangaf dat hij het uitsloot dat hij dit had gezegd.

C. In het advies is vermeld dat de klachtencommissie de klachten niet kon beoordelen, omdat van beide klachten de verklaringen tegenover elkaar staan.

Nadrukkelijk merkte de Commissie op van mening te zijn dat het tutoyeren van een potentiële verdachte ongepast is.

De Commissie gaf ten aanzien van de tweede klacht aan dat bij de beoordeling van dit onderdeel de vraag was gesteld in hoeverre het redelijk was dat een agent gaat doorzoeken op het moment dat het gevorderde (het telefoontoestel) niet wordt geleverd. Het doorzoeken van het deel van de auto dat "binnen handbereik is" is redelijk. Het doorzoeken van de hele auto (inclusief de kofferbak) zou in dit geval niet redelijk zijn geweest en het dreigen hiermee zou als intimiderend kunnen worden ervaren.

7. Op 21 november 2007 richtte verzoekster zich tot de Nationale ombudsman.

Zij bracht in aanvulling op haar klacht naar voren dat V. een oude bekende bleek te zijn van de klachtencommissie. Verder wees zij erop dat er onwaarheden en tegensprekende verklaringen in het rapport van de klachtencommissie stonden. Daarnaast wees zij erop dat de voorzitter bij aanvang van de hoorzitting had aangegeven dat zijn vrouw rechter was. Ook stelde de commissie dat zij in haar klacht aangaf te zijn aangehouden met de telefoon aan haar oor, terwijl dit niet zo was.

8. Op 9 mei 2008 reageerde de korpsbeheerder op vragen die betrekking hebben op de procedure voor het vorderen van een mobiele telefoon. De korpsbeheerder is gevraagd om een reactie op de klacht te geven tegelijk met zijn reactie op het verslag van bevindingen.

De korpsbeheerder gaf in antwoord op de vragen aan dat de normale procedure wanneer men iemand aantreft die rijdend achter het stuur een telefoon vast heeft, is: de bestuurder staande houden; controleren of het om een echte telefoon gaat, het merk en type van de telefoon noteren op het mini proces-verbaal en dit proces-verbaal uitschrijven. Op grond van het standpunt van het Openbaar Ministerie te Rotterdam kan worden gevorderd dat een betrokkene medewerking verleent aan het onderzoek door de mobiele telefoon te overhandigen. Bij weigering aan deze vordering te voldoen kan onderzoek naar de telefoon worden ingesteld door onderzoek aan de kleding en het doorzoeken van de auto.

9. Eveneens op 9 mei 2008 gaf de klachtencommissie onder meer aan dat V. de afgelopen vijf jaar niet voor de klachtencommissie was verschenen. Niemand van de commissieleden en de secretarissen kende V. De klachtencommissie kon niet meer met zekerheid zeggen of verzoekster inderdaad al dan niet had verklaard of zij met de telefoon in de hand aan het oor heeft gezeten. Dit was niet relevant omdat de bekeuring zelf niet aan de orde was in de klachtbehandeling.

10. Op 18 juni 2008 reageerde verzoekster op de brief van de klachtencommissie. Zij vond het vreemd dat V. niet bekend zou zijn bij de klachtencommissie. Voorafgaand aan de zitting hadden derden V. begroet met de vraag: "zo jij ook weer hier?". Bovendien had V. tijdens de zitting tegen de voorzitter gezegd: "Ik heb geleerd van de vorige keer."

11. Op 20 augustus 2008 reageerden V. en zijn collega U. schriftelijk.

V. verwees naar het verslag van de hoorzitting. Hij merkte op dat de klachtencommissie hem meerdere vragen had gesteld over de situatie, en hem had gevraagd de situatie nog eens te beschrijven. Uit zijn verhaal kon worden geconcludeerd dat in de betreffende situatie geen enkel dreigement was geuit. Vervolgens had de commissie nog expliciet gevraagd of het dreigement nu wel of niet was geuit. Omdat hij meende dat hij daar al duidelijk over was geweest, had hij gewacht met antwoorden. Hij had echter gemerkt dat de commissie toch een antwoord wilde hebben. Daarop had hij na enige pauze toen kort en goed ontkend dat hij een dreigement aan verzoekster had geuit.

U. verklaarde dat hij, voor zover hij bij het gesprek tussen verzoekster en V. aanwezig was geweest, geen dreigementen had gehoord.

12. Op 31 augustus 2008 reageerde verzoekster op deze verklaringen. Zij verwees naar de bevindingen van de klachtencommissie. U. was niet aanwezig geweest bij het gesprek tussen haar en V. Verder deelde zij mee dat de secretaris van de klachtencommissie, mevrouw H., in een telefoongesprek naar aanleiding van de rapportage had gezegd (over het punt dat V. na enig aandringen had ontkend) "dit is zo in het verslag opgenomen omdat er bij de commissie toch de nodige twijfel bestond. V. heeft het echter niet aangedurfd om toe te geven." Verzoekster was benieuwd of mevrouw H. dit wel durfde toe te geven. Zij was van mening dat V. aan U. wel even zou laten zien hoe het gaat en dat hij dit uit de hand had laten lopen en inmiddels alle betrokkenen bezig waren om V. uit de wind te houden.

13. Op 29 september 2008 zond de korpsbeheerder het klachtdossier toe aan de Nationale ombudsman. In dit dossier bevinden zich geen verklaringen van de betrokken ambtenaren bij de politie of een weergave van de gesprekken van E. met de betrokken ambtenaren of met verzoekster.

14. Op 28 november 2008 reageerde mevrouw R. namens de klachtencommissie en de korpsbeheerder op het verslag van bevindingen. De korpsbeheerder wist niet wie de derde was geweest die V. voorafgaand aan de hoorzitting had begroet.

De voorzitter van de klachtencommissie had aangegeven dat zijn vrouw rechter was, om aan te geven dat hij zich goed op de zaak had voorbereid. Hij had namelijk gevraagd wat er precies nodig was voor een veroordeling wegens niet/handsfree bellen. V. had beslist niet gezegd dat hij had geleerd van de vorige keer. Dat zou haar beslist zijn opgevallen.

Mevrouw H. reageerde eveneens op het verslag van bevindingen. Zij was samen met R. bij de hoorzitting aanwezig geweest. Zij had in het telefoongesprek naar aanleiding van de rapportage (met verzoeksters moeder en niet met verzoekster) niet gezegd dat er bij de commissie nog de nodige twijfel bestond over V. De commissie had een kritische opstelling naar beide partijen. Zij wees de suggestie dat de commissie ervan overtuigd was dat V. niet de waarheid zou spreken, van de hand. Verder deelde zij mee dat haar er niets van

bijstond dat V. ter zitting iets had gezegd in de trant van dat hij had geleerd van de vorige keer.

II. Beoordeling

A. Ten aanzien van de bejegening

15. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen burgers als mens respecteren en hen beleefd behandelen. Dit brengt mee dat geen opmerkingen worden gemaakt die als ongepast dan wel als bedreigend kunnen worden opgevat.

16. Verzoekster heeft geklaagd over de bejegening door betrokken ambtenaar V., omdat V. :

1. haar heeft getutoyeerd tijdens de staande houding wegens het telefoneren terwijl zij in haar auto reed, en:

2. opmerkingen heeft gemaakt die zij als bedreigend heeft ervaren. Volgens verzoekster had V. haar telefoon gevorderd en had hij gezegd dat hij het recht had haar auto volledig binnenste buiten te keren en dat de mogelijkheid er dan heel wel inzat dat zij cocaïne in de kofferbak zouden aantreffen. Vervolgens gaf verzoekster haar telefoon af.

17. De klachtencommissie heeft in de bevindingen neergelegd als standpunt van de betrokken ambtenaren:

1. zij spreken in de regel mensen met u aan; dat dit in dit geval niet is gebeurd, is in dit geval niet correct geweest; en:

2. betrokken ambtenaar V. heeft aan verzoekster uitgelegd dat hij haar had zien bellen en dat zij verplicht was de telefoon af te geven; en ook dat als hij drie keer de telefoon gevorderd had, hij het recht had om de auto te doorzoeken. Hij had meegedeeld dat dan alles wat in de auto aangetroffen zou worden aan bijvoorbeeld wapens en drugs in beslag genomen zou worden. Deze laatste opmerking was bedoeld als waarschuwing.

18. Deze informatie wijkt af van de latere ontkennende verklaringen van V. tijdens de hoorzitting. Op grond daarvan konden de klachtencommissie en de korpsbeheerder geen oordeel geven over de klacht. De klachtencommissie heeft echter geen verklaring gegeven waarom aan deze latere ontkenning evenveel gewicht moest worden toegekend als aan de eerdere informatie. Daarnaast heeft de klachtencommissie uitdrukkelijk aangegeven dat het tutoyeren van een potentiële verdachte ongepast is en dat het dreigen met het doorzoeken van de gehele auto niet redelijk zou zijn en als intimiderend zou kunnen worden ervaren. De klachtencommissie vond het doorzoeken van het deel van de auto dat "binnen handbereik" is, wel redelijk.

19. Ook valt op dat de klachtencommissie in het verslag van de hoorzitting heeft neergelegd dat verzoekster had gezegd dat het enige wat zij had willen horen is: "sorry, dat van die cocaïne had ik niet moeten zeggen." Dit maakt duidelijk waarom verzoekster de klacht heeft ingediend. Een dergelijke (bejegening)klacht moet dan ook serieus worden behandeld. De klachtencommissie heeft dit ook gedaan, maar heeft in het advies aan de latere ontkenning teveel gewicht toegekend. De Nationale ombudsman is van oordeel dat in beginsel, behoudens bijzondere omstandigheden, die hier niet zijn gebleken, bij tegenstrijdige verklaringen van een en dezelfde persoon, aan een erkenning meer gewicht moet worden toegekend dan aan een latere ontkenning. Het is namelijk niet uitgesloten dat voor V. de hoorzitting zodanig bedreigend was dat hij alleen al daarom niet meer zou durven toe te geven dat hij iets had gezegd wat hij had bedoeld als waarschuwing, maar wat hem naderhand was gebleken verkeerd te zijn geweest. De omstandigheid dat V. tijdens de hoorzitting uiteindelijk heeft ontkend vormt een aanwijzing hiervoor.

20. De Nationale ombudsman is van oordeel dat het op grond van de bevindingen van de klachtencommissie aannemelijk is dat V. verzoekster heeft getuoyeerd en ook heeft meegedeeld dat hij het recht had om de auto te doorzoeken en dat alles wat in de auto aangetroffen zou worden aan bijvoorbeeld wapens en drugs in beslag genomen zou worden. Het is mogelijk dat V. dit niet bedreigend heeft bedoeld, maar als waarschuwing. Er was echter geen enkele aanleiding om te noemen welke strafbare voorwerpen mogelijk kunnen worden aangetroffen en het is zeer begrijpelijk dat verzoekster dit als bedreigend heeft ervaren. Daarom is het te betreuren dat verzoekster heeft aangegeven dat zij het aanbod om met V. te praten in het bijzijn van politieambtenaar E. verkeerd heeft begrepen, en dat een gesprek daarom niet heeft plaatsgevonden. Juist een dergelijk gesprek kan er toe bijdragen om aan de klacht tegemoet te komen.

Ten aanzien van beide klachten is gehandeld in strijd met het vereiste van correcte bejegening.

De onderzochte gedraging is op deze beide punten niet behoorlijk.

B. Ten aanzien van wijze van rapporteren door de klachtencommissie

21. Het vereiste van administratieve nauwkeurigheid houdt in dat bestuursorganen secuur werken. Dit brengt mee dat in de informatie in verslaglegging van een gesprek waarheidsgetrouw, duidelijk en relevant moet zijn.

22. Verzoekster heeft geklaagd over het rapport van de klachtencommissie. Zij vindt dit tegenstrijdig, omdat de informatie in de bevindingen afwijkt van de latere informatie tijdens de hoorzitting. Dit is begrijpelijk, maar de Nationale ombudsman meent dat dit rapport zo moet worden gelezen dat de bevindingen van de klachtencommissie zijn gebaseerd op de eerdere informatie van de commissie; dat later het verslag van de hoorzitting daaraan is

toegevoegd, met tot slot het advies. Dan wordt duidelijk dat de klachtencommissie de informatie in volgorde van verkrijgen heeft neergelegd, en dat de eerdere informatie afwijkt van de latere informatie. Dit is hiervóór onder 18. en 19. ook weergegeven.

23. Dit betekent echter niet dat incorrect of onvolledig is gerapporteerd. Volgens verzoekster ontbreken cruciale opmerkingen in het verslag van de hoorzitting. Het verslag van de hoorzitting is een samenvatting van hetgeen over en weer is meegedeeld. Niet is gebleken dat cruciale opmerkingen niet in het verslag staan, hoewel verzoekster dit kennelijk wel zo heeft ervaren. Wel wordt opgemerkt dat de Nationale ombudsman niet over de informatie beschikt waarop de klachtencommissie de bevindingen heeft gebaseerd.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond te Rotterdam, is gegrond:

- ten aanzien van het tutoyeren, wegens strijd met het vereiste van een correcte bejegening.
- ten aanzien van de mededeling dat alles dat in verzoeksters auto aangetroffen zou worden aan bijvoorbeeld wapens en drugs in beslag genomen zou worden, wegens strijd met het vereiste van correcte bejegening.

De klacht over de onderzochte gedraging van de klachtencommissie van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond te Rotterdam, is niet gegrond.

Onderzoek

Op 23 november 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw J. te Hellevoetsluis, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond te Rotterdam, en een klacht over een gedraging van de klachtencommissie van dit politiekorps.

De gedraging van het politiekorps wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond, de burgemeester van Rotterdam, Naar deze gedragingen werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond en de klachtencommissie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

In het kader van het onderzoek werd betrokkenen verzocht op de bevindingen te reageren.

Daarnaast werd de betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Zij gaven schriftelijk commentaar.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De reacties van de korpsbeheerder en van de klachtencommissie gaven aanleiding het verslag te wijzigen.

De overige betrokkenen gaven binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie.

1. Brief van verzoekster aan het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond, ontvangen op 19 juni 2007, en van 29 juli 2007.
2. Brief van de politie Rotterdam aan verzoekster van 26 juli 2007.
3. Brief van de beheerder van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond met als bijlage het rapport van de klachtencommissie aan verzoekster van 9 mei 2007.
4. Brieven van verzoekster aan de Nationale ombudsman van 21 november 2007, 18 juni 2008 en 31 augustus 2008.
5. Een gesprek tussen verzoekster en medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman op 16 januari 2008.
6. Brief van de korpsbeheerder aan de Nationale ombudsman van 9 mei 2008.
7. Brief van de klachtencommissie aan de Nationale ombudsman van 9 mei 2008.
8. Brieven van de betrokken ambtenaren U. en V. (ieder voor zich) van 20 augustus 2008.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond